

Utkast til tiltaksplan for villrein i Knutshø villreinområde

Dette dokumentet er en grov oppsummering av innkomne innspill gjennom nettsiden, e-poster, brev og møter til tiltak for å bedre forholdene for villreinen i Snøhetta villreinområde. Innspillene er levert av alt fra privatpersoner, organisasjoner og offentlige instanser. Innspillene kommer i tilfeldig rekkefølge.

Disse legges nå ut til offentlig slik at alle kan se hva som har kommet inn av innspill. Samtidig som at muligheten til å gi innspill gjennom statsforvalterens nettsider åpnes for en periode. Da kan hvem som helst komme med eventuelle nye innspill, men gjerne med vurderinger/kommentarer/innspill på allerede innkomne innspill.

Gjennom de neste fem månedene vil tiltakene faglig vurderes og rangeres. Det kan også tilkomme flere tiltak som ikke er beskrevet her.

Delnorm 1 ██████ – Bestandsforhold – tiltak

Tiltak: Ny bestands-/høstingsmodell for Knutshø

Beskrivelse av tiltak: FoU-prosjekt som tar i bruk NINAs nye modell som ser på bestand og høsting. Modellen har kapasitet til å ta innover seg store mengder data for å beregne hvordan ulike parametre påvirker og som kan påvirke villreinen i fremtiden. I hvilken grad ulike vær-, klima- og miljøvariabler, jaktuttak, sauetetthet, endringer i arealbruk, roviltpredasjon og bestandstetthet kan forklare de negative trendene for slaktevekter og rekrutteringsrater. Kan føre til et nytt, og faglig begrunnet bestandsmål. Tidligere analyser har vist at klimatiske forhold som påvirker tidspunkt for vårstart, hvor raskt vegetasjonen grønnes og hvor stor planteproduksjonen er, er vesentlige for å forstå variasjon i vekter og kalvetilgang i villreinområdene (Kjørstad et al. 2017).

Tiltak: FoU-prosjekt på kalvevekter

Beskrivelse av tiltak: Hva er det som best forklarer variasjoner i kalvevektene i Knutshø? Få på plass et prosjekt, helst flerårig, som potensielt kan være med å svare på variasjonene i vekter.

Tiltak: GPS-prosjekt

Beskrivelse av tiltak: GPS-merke dyr i villreinområdet for å finne ut om arealbruken har endret seg, og for å finne ut årsaker og konsekvenser av endringene. Et slikt merkeprosjekt vil også være nødvendig i kombinasjon med andre tiltak for å overvåke effekter av gjennomføringen.

Tiltak: Innsamling av avføringsprøver

Beskrivelse av tiltak: Enkelt, og relativt billig tiltak som kan gi mye data. Har mange bruksområder, herunder sykdomsovervåking, barcoding m.m. Interessant for alle aldre, men spesielt for kalv.

Dette er en grov oppsummering av innkomne innspill fra nettsiden, e-poster, brev og møter. De er kun oppsummert og beskrevet her. Innspillene vil først bli vurdert og rangert i løpet av andre halvdel av 2023.

Tiltak: Redusere smitteoverføring av parasitter og andre smittestoff fra sau til villrein

Beskrivelse av tiltak:

- Kartlegging av saltsteinplasser
- Reduksjon av saltsteinplasser
- Flytte saltsteinplasser
- Forby saltsteinplasser.
- Endring av utkjøringstidspunkt.
- Forsinket utlegg
- Plasseringsstrategi
- Behandling av saltsteinplasser.
- Tekniske innretninger som hindrer saltutslag.
- Holde alt uendret.

Tiltak: Innhenting av kunnskap om beitetrykket

Beskrivelse av tiltak: Gjennomføre en kartlegging av det totale beitetrykket i Knutshø.

Tiltak: Ta ned villreinstammen i en periode

Beskrivelse av tiltak: Dette tiltaket tar utgangspunkt i at bestanden per i dag er for stor for området og at kalvevektene derfor går ned. Ta ned villreinstammen i en gitt tidsperiode for å se om det kan få effekter på slaktevektene.

Tiltak: FoU-prosjekt på rovvilt

Beskrivelse av tiltak: Undersøke predasjon på kalv av jerv og kongeørn. Vil være nyttig for å forstå «irregulær avgang» og i fastsettelse av kvoter.

Dette er en grov oppsummering av innkomne innspill fra nettsiden, e-poster, brev og møter. De er kun oppsummert og beskrevet her. Innspillene vil først bli vurdert og rangert i løpet av andre halvdel av 2023.

Tiltak: Bedre kvaliteten og mengden av jegerrapportering

Beskrivelse av tiltak: I 2022 ble 59 % av de felte dyrene i Knutshø nøyaktig veid. Dette skaper usikkerhet i grunnlaget når trender i vektene skal vurderes. Her kan det deles ut mindre vekter til alle jegerne. Sette opp flere vekter ved felles innfartsområder. Mer informasjonsarbeid. Ulike påbud og gebyrløsninger. Gulrot mot pisk.

I 2022 ble 82 % av kjevene til de felte dyrene i Knutshø innlevert. Det er en høy grad av innlevering, men det er fortsatt muligheter til å forbedre andelen som leverer.

Tiltak: Endre avskytingsprofil og bestandsstørrelse

Beskrivelse av tiltak: Endre avskytingsprofil og bestandsstørrelsen for å se om det kan påvirke slaktevekter og produksjon i positiv retning. Redusere stammen i en periode for å se om den negative trenden i slaktevekter snur.

Tiltak: Tidligere jakt

Beskrivelse av tiltak: Villreinjakta bør starte 15. august og avsluttes 10. september. Da unngår en å forstyrre dyrene inn imot brunsttida.

Tiltak: Avvikle all villreinjakt

Beskrivelse av tiltak: Gjennom å avvikle all villreinjakt vil dyrene få fred på høsten. Da vil bestanden vokse seg for stor for mattilgang og bæreevnen i området og dyrene vil på sikt dø av matmangel, sykdom og andre tetthetsregulerende faktorer.

Tiltak: Forby jakt på store fostringsflokker

Beskrivelse av tiltak: Gjennom å forby jakt på store fostringsflokker unngår en å forstyrre store mengder dyr ved jakt. Gjennom jakt på enkeltdyr og småflokker forstyrres langt færre dyr. Dette vil selvsagt gjøre det vanskelig å få tatt ut det ønskede antall dyr per år, siden reinen ofte går sammen i større flokker ved gjentatte forstyrrelser som jakt og at det da et stykke ut i jakta blir vanskeligere å finne småflokker og enkeltdyr.

Dette er en grov oppsummering av innkomne innspill fra nettsiden, e-poster, brev og møter. De er kun oppsummert og beskrevet her. Innspillene vil først bli vurdert og rangert i løpet av andre halvdel av 2023.

Tiltak: Oppdeling av jakttid med tidligere bukkejakt

Beskrivelse av tiltak: Jakttida bør deles opp; Gi bukkejegerne mulighet til å starte 15. august og jakte i 10-14 dager. Jegerne med andre korttyper kan starte når «bukkejakta» er over, eller 20. eller 25. august. Da vil det bli mindre jegerne i området samtidig og mindre trykk på dyrene. I tillegg vil bukkejegerne trolig unngå å forstyrre store fostringsflokker for å få tak i en bukk. Dyrene vil også bli mindre forstyrret inn mot brunsttida.

Tiltak: Midlertidig frede villreinen fra jakt

Beskrivelse av tiltak: Frede villrein fra jakt i en periode på tre, fem eller ti år. Gjennom fredning får bestanden mulighet til å øke. Man må også ta høyde for at større, alvorlige hendelser med stor effekt på bestandsstørrelse kan forekomme. Eksempelvis har fostringsflokk tidligere blitt tatt av ras.

Dette er en grov oppsummering av innkomne innspill fra nettsiden, e-poster, brev og møter. De er kun oppsummert og beskrevet her. Innspillene vil først bli vurdert og rangert i løpet av andre halvdel av 2023.

Delnorm 2 - Lavbeiter - tiltak

Ingen foreslåtte tiltak. Noen tiltak kan kategoriseres under enten delnorm 1 eller 3.

UTKAST

Dette er en grov oppsummering av innkomne innspill fra nettsiden, e-poster, brev og møter. De er kun oppsummert og beskrevet her. Innspillene vil først bli vurdert og rangert i løpet av andre halvdel av 2023.

Delnorm 3 – Leveområde og menneskelig påvirkning – tiltak

Tiltak: Innhenting av kunnskap om arealbruk

Beskrivelse av tiltak: Innhente kunnskap om arealbruken til villreinen i nord-øst og øst. Observasjoner peker mot at det i dag er bruk av mindre flokker, som ikke har vært representert med GPS-merking, i disse områdene. Arealbruken i Savalen og utvekslingen av dyr mot Sølnekletten bør og undersøkes nærmere, for å lære om hvor stort omfang trekket mellom områdene har.

Tiltak: Jaktfrie dager/områder

Beskrivelse av tiltak: Forby jakt på enkelte dager/områder under villreinjakta. For eksempel noen ukedager per uke. Dette vil minske den totale forstyrrelsen av dyrene som følge av jakta og gi de muligheter til å trekke mer fritt selv i jakttida.

Tiltak: Forby fonnjakt

Beskrivelse av tiltak: Forby jakt på snøflekker og fonner. På varme dager søker gjerne dyrene seg til snøflekker for å kjøle seg ned og for å minske innsektstress. Slike områder blir da et naturlig sted for jegerne å jakte på.

Tiltak: Ingen vindkraftutbygging i Knutshø

Beskrivelse av tiltak: Gjelder innenfor og i randsoner.

Tiltak: Ingen mineralutvinning i Knutshø

Beskrivelse av tiltak: Ingen mineralutvinning eller prøveboring etter mineraler innenfor villreinområdet. Her bør det også på plass nasjonale bestemmelser.

Dette er en grov oppsummering av innkomne innspill fra nettsiden, e-poster, brev og møter. De er kun oppsummert og beskrevet her. Innspillene vil først bli vurdert og rangert i løpet av andre halvdel av 2023.

Tiltak: Knyttet til hytteutbygging

Beskrivelse av tiltak:

- Forby ytterligere utbygging i villreinområde
- Ikke åpne for ytterligere utbygging i randsonene
- Vekte villreinen tyngre i arealsaker – tar mer hensyn
- Vekte naturmangfoldlovens §§ 8-12 tyngre i arealsaker
- Ny, og dokumentert og tilgjengelig kunnskap bør vektlegges tungt
- Holde dagens praksis i arealplanforvaltningen uendret

Tiltak: Få inn villrein i kommunale planer

Beskrivelse av tiltak: Arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel må ha villreinens problemer som et av sine fokusområder.

Tiltak: Statlige planretningslinjer

Beskrivelse av tiltak: Gjeldende for hele villreinområdet og for randsonene.

Tiltak: Verktøykasse for gode villreinfaglige vedtak

Beskrivelse av tiltak: Kan være hjemler, føringer, retningslinjer og økonomiske virkemidler. Kan være både for kommunale og regionale myndigheter.

Tiltak: Planvask av kommunale planer

Beskrivelse av tiltak: Må defineres om det skal gjelde innenfor villreinområdet eller også i randsoner. Gjennomgang av eldre planer for å fjerne uaktuelle felt etter ny kunnskap.

Dette er en grov oppsummering av innkomne innspill fra nettsiden, e-poster, brev og møter. De er kun oppsummert og beskrevet her. Innspillene vil først bli vurdert og rangert i løpet av andre halvdel av 2023.

Tiltak: Utvidelse av Knutshø landskapsvernområde

Beskrivelse av tiltak: En utvidelse av Knutshø landskapsvernområde for å inkludere trekk-, kalvingsområder og sommerbeite for villrein i områdene også øst for Savalen, i Tynset kommune.

Tiltak: Motorisert ferdsel

Beskrivelse av tiltak:

- Begrense motorisert ferdsel (hele eller deler av året)
  - Åpningstider på veier (f.eks fra og med 1. juni, fra og med 15. juli m.m)
  - Faste tider for inn- og utkjøring
  - Stopp- og parkeringsforbud
  - Regulere tilgang på veier
- Like dispensasjonsregler for motorferdsel for alle kommunene rundt Knutshø
- Tydeligere føringer/retningslinjer som forenkler saksbehandling av disp.søknader
- Restriksjoner på antall skuterløyver (samlet belastning)
- Regulering av skutertrafikk etter påske
- Se på alternative ruter
- Uendret praksis

Tiltak: Regulering av veinettet i Knutshø

Beskrivelse av tiltak:

- Regulering
  - Bom
  - Informasjon
  - Stenging, i perioder og/eller rom
  - Regulering i tidsperioder
- Uendret praksis.

Dette er en grov oppsummering av innkomne innspill fra nettsiden, e-poster, brev og møter. De er kun oppsummert og beskrevet her. Innspillene vil først bli vurdert og rangert i løpet av andre halvdel av 2023.

Tiltak: Ferdelsesregulering

Beskrivelse av tiltak:

- Begrense fri ferdsel i områder og perioder.
- Regulering av sykkel, kiting, randonee og hundekjøring
- Kvalitetssikre stier, turløyper, turmål og skiløyper mot villreinhensyn
- Flytte eller regulere pilegrimstrafikken.
- Ingen stolpejakt eller topptrim og annen organisert aktivitet innenfor kalvings- og oppvekstområder.
- Flytte fuglehundprøver til andre områder eller uendret praksis.
- Krav om sertifisert gruppeleder ved organisert aktivitet.
- Uendret praksis.

Tiltak: Mer informasjonsarbeid

Beskrivelse av tiltak: Mer informasjon ved og i villreinområde. Fysisk ved innfallsporter, bommer, langs stier osv. Mer på sosiale medier, ut.no og lignende. Mer ressurser for oppsyn i området. Mer rettet informasjon til brukere som jegere, hundekjørere, trimfolk, syklistene og turgåere.

Tiltak: KN03 – Fundin dam - Døllisætran

Vei og ferdsel som hindrer nord-sørvandringer. Åpen elv vinterstid. Gradvis bedre tilgjengelig fra andre trekk jo lengre nord en kommer. Problemer med trekk inn mot kalvingsområdet før kalvinga.

Beskrivelse av tiltak: Legge elv i tunnel/rør i en gitt strekning for å redusere barriereeffekten på trekket på vinterstid.